

Harmincöt autotaxi

Iktatószám	Budapestre vonatkozó ujságcikkek			Osztályozás
	Szerző			Tárgy 385.87
	Cím	Harmincöt autotaxi.		Hely
	Forrás:	Esti ujság		Idő "1913"
	Bp.	1913	VI/3	Személy
	(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)	Helyszám

Kisebbszerű forradalom volt tegnap a fővárosban. Három tucat vadonutaj automobil röpdösött Budapest utcáin: mint első fecskéi annak a gépkocsiraftnak, a melyért hosszabban és ádázabban dult a csata, mint valamikor Trója falai körül.

A gyorsabb és kényelmesebb közlekedés nézőpontjából ez a néhány bérelhető automobil természetesen semmit sem jelent. Ez a harminchat gépkocsi Budapestnek éppen annyi, mint az éhes óriásnak egy adag kaviár — az állatkerti vendéglőben. Étvágygerjesztőnek jó volt a tegnapi próba: a taksamérés automobiloknak nem volt másodpercnyi pihenésük, reggeli tíz órától fogva, a mikor kirobogtak a *placera*, késő éjszakáig szünet nélkül tartott a loholás.

Délután magunk is kipróbáltunk egy ilyen új masinát. Kivülről elég tetszetősek az autotaxik, bár korántsem tartoznak az igazán gusztyus, igazán elegáns gépkocsik sorába. A mi egyébként csakugyan fölösleges is volna. Belső berendezésükben még szerényebbek ezek az automobilonok. Olyasféle hatást tesznek, mint a készen vett, olcsó ruha, majdnem olyan az is, mint a legkitünőbb szabó kezéből kikerült gunya, de kézbe véve mégis egészen más. Ezek az automobilonok úgy aránylanak azokhoz, a melyekre irigy áhitattal néz a jámbor

gyalogjáró — mint a vidéki vicinális az osztendei expresszhez.

Két dolgot kellett elsősorban észrevennünk. Az első természetes és előrelátható volt, nevezetesen az, hogy az autotaxi — *drága*. Egy séta, a mely *nem tartott egészen husz percig, hat koronába került és még hozzá külön a borra való.*

A másik megfigyelésünk, a mely kellemesebb volt s a melyet nem mertünk volna remélni, az, hogy az autotaxik *igen mérsékelt gyorsasággal haladtak*. Ez pedig fölötébb örvendetes, kivált ha ezt a mérsékletes tempót nemcsak az első, a bemutató napon gyakorolták. Az autotaxi még csak ígéret volt, a mikor bennünket már ostromoltak olvasóink a leveleikkel, azon való aggodalmukban, hogy ismerve a főváros utcáin uralkodó közlekedési anarkiát, mennyi szerencsétlenséget okoznak majd a *haszonért száguldozó gépkocsik*. Ez az aggodalom a tegnapi próba után egyelőre fölösleges. A tegnapi premier után komoly megfigyelésről, leszűrődött tanulságról nem lehet szó. Az kétségtelen, hogy tegnap a közönség valóságos ostromot intézett az autotaxik ellen, de hát ez természetes, mert az elmúlt vasárnap szokatlanul gazdag volt a kirándulásra csábító alkalmakban.

Egy dolgot azonban csaknem teljes bizonyossággal megállapíthatni,

nevezetesen azt, hogy miképp hívjak majd Budapesten a taksamérés gépkocsit. A konflis, a gumirádlis és autó mellé bátran odatehetjük a *taxi* kifejezést, a mely föltétlenül befészkelje magát a fővárosi ember nyelvkinésébe. Mert a merre elhaladtunk, mint valami sziszegő kórus kísért bennünket egyszer gunyosan, máskor csodálkozva az utcagyerekek és a finomruhás sétálók ajkáról elhangzó kiáltás vagy suttozás:

— Nini, *taxi!*

— Ah, a — *taxi* . . .

Több mint fél éve, a tavasz elején, mint olvasóink emlékeznek, a főváros tanácsának a nevében a polgármester egy automobil-képvisellel és két külföldi automobil-ügynökséggel *bizalmas szerződést* kötött az autotaxi rendszámok élvezetére nézve. A szerződés pontjai még ma is földerítetlenek. Hiába sürgette azok nyílt előterjesztését a sajtó, miután a közgyűlés egy szóval sem kérte, hogy ebbe a főváros anyagi érdekét érintő kérdésben ő is tájékoztatást szerezzen, a szerződés a mai napig megmaradt bizalmas jellegű szerződésnek, melynek titkába hatnyolc embernél nincs több beavatva!

Tegnap volt az első autotaxik bemutatkozása. Az ígért 500 darab autotaxiból egyelőre csak 35 darab jelent meg a főváros utcáin. A 16 lóerejű, tehát az előirottnál gyöngébb kocsik nem szorítottak a részükre kijelölt 80 *standra*, hanem ha utasuk nem volt, állandóan ide-oda cirkáltak, kocsinyelven szólva, *cserkésztek* s ezzel a módszerrel, a mi a lófogatú alkalmatosságoknak szigorúan meg van tiltva, az

első 35 kocsit kitünő üzletet csinált. *Átlag mindégük 136 kilométert tett meg reggeltől estig és ugyancsak átlag 150 koronát keresett.*

A bérkocsisokra úgy látszik rossz nap virradt tegnap. Kiderült ugyanis, hogy egyetlen autotaxi hétszeresét-nyolcszorosát keresi meg annak, a mit egy kétlovas kocsit és *tíz-tizenkétszeresét* annak, a mit egy egylovas Budapesti naponként keresni szokott.

A fővárost is meglepetés érte az eddigi adatokból. Ha ugyanis az autotaxik tegnapi jövedelmezősége állandó fog maradni, akkor a főváros a vállalatokkal igen káros, rossz szerződést kötött. Az eredeti terv ugyanis az volt, hogy az összes rendszámok egy csoportnak adják oda; ez a csoport *négy millió koronával* társulatot alakít, s a részvények felét teljesen ingyen fogják átadni a fővárosnak. Ez a megkötés nagyon megrostálta azoknak a számát, a kik a rendszámokra reflektálni akartak, mert így az évi tiszta jövedelem fele a fővárosé lett volna. Azonkívül azt is követelték akkor, hogy miután *minden autotaxi három lófogatú bérkocsit tesz fölöslegessé*, ilyen arányban kell a lófogatúak rendszámát egyenkint 3000 koronával megváltani.

A sulyos kikötésekkel szemben az aspiránsok sorban meghátráltak az üzlettől, meghátrált maga a Városi Villám is, mert bár ennek a vállalatnak a részvénytöbbsége a fővárosé, a polgármester ezzel a vállalattal sem akart kivételt tenni. A havrei Márta és a brémai, valamint a manheimi automobil-ügynökségek azonban, a melyek a magyar automobilgyártás visszaszorításá-

vai az 500 rendszám élvezetébe jutottak, több engedélyességgel találkoztak a Városházán, mint akár a *Városi Villamos*. Ezekkel úgy egyezett meg a polgármester, hogy csak 250 bérkocsi rendszámot tartoznak megváltani és minden autótáji után évente *csak 500 korona* jogdíjat kötelesek fizetni a fővárosnak!

A főváros által élvezhető jogdíj tehát összesen csak 250.000 korona lesz, míg a fele részvény tulajdona esetén a *főváros haszna évente néhány millió korona lett volna* a nettó bevételből. A polgármester tehát sajnálatos pesszimizmussal ítélte meg a vállalatok hasznát, mikor velük megegyezett. Ez az az örömcsepp, a mi a régóta várt autótaxi megjelenésekor a főváros poharába hull.

A második örömcseppet a mellőzött *magyar iparnak* kell lenyelnie. A magyar ipart ugyanis, bármennyire versenyképes már az automobilgyártás terén, egyszerűen kiforgatták a jussából a Városházán, a hol a kijárók befolyásával szemben sem a belügyminiszternek, sem a kereskedelemügyi miniszternek, sem a Gyáriparosok Országos Szövetségének nem volt kellő befo-

lyása. A magyar ipar sérelme a közönségé is, mert az idegen automobilgyőnökségeknek lehetővé tették az autótaxik fokozatos beállításával azt is, hogy a most beállított (de máris konstatálni lehet, hogy az előírásosnál gyöngébb) kocsik nyomába mindenféle olcsó és ócskán összevásárolt gépkocsit állítsanak majd üzembe, a melyeket átmázolva ujak gyanánt fognak majd szerepeltetni. A magyar gyárak teljesen új, erős és megbízható ko-

csikat állítottak volna forgalomba, míg az idegenek büzös, lármás, ki-mustrált, sőt *életveszedelmes* kocsikat is a sorozatba csempészhetnek majd, ha a rendőrség nem lesz eléggé éber velük szemben!

Végül a harmadik örömcsepp a *bérkocsisok* poharát keseríti, tehát mintegy *másfélezer család sorsát* érinti. A kocsisokra ugyanis elviselhetetlen lesz a *cserkészettel* súlyosított verseny. A mi a fölöslegessé váló bérkocsi rendszámok megváltását illeti, a megváltandó 500 rendszám ellenértéke, 250-szer 3000 korona *már tényleg le van téve három fővárosi pénztintézetnél a főváros folyószámlájára*. Ha azonban a bérkocsisok nem lesznek energikusak, úgy megint a falhoz fogják őket állítani, mint már egy év óta számtalanszor tették. A főváros ugyanis most egy furcsa szövegű, de jogi kereset alapjául fel nem használható „*értésítésben*“ azt közli a nyugtalankodó bérkocsi-iparosokkal, hogy a tanácsnak módjában áll, hogy 250 rendszámot „*belátása szerint, bizonyos körülmények közt, esetleg*“ megválthasson . . . Ebből a célból *per forma* le van téve 225.000 korona a brémai *Lloyd* részéről a Kereskedelmi Banknál 300.000 korona a havrei *Marta* részéről a Magyar Banknál és 225.000 korona a mannheimi *Benz* részéről a Hitelbanknál. A 750.000 koronából azonban, a mi értesülésünk szerint, *csak 120.000 koronát szándékoznak 80 bevont bérkocsi szám ellenében kifizetni*.